

Eğitimci-Yazar Yusuf Yıldırım, Eskişehir Ekspres için yazdı;

Nasıl demokratik ebeveyn olabilirim?

Eğitimci Yazar Yusuf Yıldırım, uzaktan eğitim sürecinde çocukların sorunları ve ebeveynlerin sorumlulukları konusunda önemli değerlendirmelerde bulundu. Yıldırım, "Anne babaların çocuk yetiştirirken sergileyebilecekleri en sağlıklı tutum, demokratik aile davranışlarıdır" dedi.

Yıldırım sözlerine şöyle devam ediyor: "Örneğin uzaktan eğitim sürecinde derse giren çocuğa "sen dersine bak" diyerek sizin keyfe keder telefonla ilgilenmek ya da sevdiğiniz bir programı televizyonda izlemek, çocuğunuzun aklının sizde kalacağı anlamına gelir"

S evgili Eskişehir Ekspres okurları, sizlere bu sayıda Koronavirüs Pandemi süreciyle okulların tedbir amaçlı yüz yüze eğitime ara verilmesi sonrasında, TRT- EBA- TV kanalları ile başlayan ve EBA Canlı Ders uygulamaları ile desteklenerek 1 yıldır devam eden uzaktan eğitim sürecinde ebeveyn olarak çocuklarınıza karşı görev ve sorumluluklarınız ile ilgili paylaşımında bulunmak amacı ile bu yazıyı kaleme alıyorum. 17 yıllık meslek hayatım süresince bir öğretmen olarak, öğrencilerime en iyi şekilde nasıl destek olabilirim ve siz ebeveynlerin çocuklarınıza bu süreçte nasıl destek olmanız gerektiği ile ilgili birçok okuma gerçekleştirdim, yaşamışlıklarını gözlemledim, uzmanlar ile sohbetler ettim. **Okuduklarım ve şahit olduğum yaşamışlıklar hakkında satatlerce düşündüm.** Bu konuda birçok kitap okudum. Okuduğum kitapları tekrar okudum. **Kitaplar da tıpkı çok sevdiğiniz bir film gibidir; her defa izlediğinizde yeni bir şey daha fark ediyorsunuz.** Her fark ediş aşında bizim deneyimlerimizin bir sonucu. **Deneyimler bazen yaşamışlıklarla, bazen gözlemlerle, bazen de okuduklarımızla kazanılabilir.** Hadi gelin, hep beraber uzaktan eğitim sürecindeki siz anne babalara ve sevgili çocuklarınıza nasıl faydalı olabiliriz konusunu ele alalım.

Aile içi iletişim kurun

Çocuk yetiştirme süreçlerinde, aile içi kurulan ilişkiler son derece önemlidir. **Yapılan çalışmalar gerek çocukluk dönemi gerekse ergenlik dönemi aile içerisindeki ilişkilerin kalitesinin daha sonraki yıllarda ahlak ve kişilik gelişimi üzerinde son derece etkili olduğunu göstermiştir.** Kendini gerçekleştirmiş, toplum hayatında meslek edinmiş, aile sahibi yetişkin bireylerin evlendikten sonra çocuk sahibi olması ile başlayan anne ve baba rollerinde, bireylerin eşlerine ve çocuklarına karşı en önemli görevinin birbirleri ile sağlıklı iletişimin yolunu her zaman açık tutmak olduğunu daima hatırlamanızı öneriyorum. **Uzaktan eğitime devam eden çocukları olan ebeveynlerin çocukları ile sağlıklı iletişim kurma süreçlerinde sergileyecekleri tutumlar da çocukların sağlıklı ahlak ve kişilik gelişiminde son derece etkili olmaktadır.**

Örnek olmak en büyük sorumluluğumuz

Anne babaların çocuk yetiştirirken sergileyecekleri en sağlıklı tutum, demokratik aile davranışlarıdır. Örneğin

ÇOCUĞUNUZUN ERKEN YAŞ DÖNEMİNİ BİR HATIRLAYIN. "BABA BAK ÇORAPLARIMI KENDİM GIYIYORUM". "ANNE BAK TUVALETİMİ KENDİM YAPTIM". "ANNE BAK ELLERİMİ KENDİM YIKADIM". "BABA ASANSÖR DÜĞMESİNE BEN BASACAĞIM"... BU CÜMLELER KARŞISINDA SİZ, "GÖRDÜM EVLADIM. AFERİN SANA. NE KADAR DA BÜYÜMÜŞSÜN" SÖZÜ İLE ÇOCUĞUNUZUN GELİŞİMİNE NE KADAR KATKI SAĞLADIĞINIZI BİR BİLSENİZ.

uzaktan eğitim sürecinde derse giren çocuğa "sen dersine bak" diyerek sizin keyfe keder telefonla ilgilenmek ya da sevdiğiniz bir programı televizyonda izlemek, çocuğunuzun aklının sizde kalacağı anlamına gelir. **O nedenle öncelikle örnek olmak en büyük sorumluluğumuzdur.** Çocuk, kendini online dersi ya da kitap okumayı bir ceza olarak görmemeli. Siz ebeveyn olarak kendinizi geliştirdiğinizi, kitap okuduğunuzu, empati kurduğunuz, çocuğunuzun görmesi gerekli. Deneyimlerinden yola çıkarak kızılızla aramızdaki bir diyalogu sizinle paylaşmak istiyorum. Bir gün kızım, ben televizyon izlerken "baba çok televizyon izledin, kapatıyorum televizyonu" dedi ve televizyonu kapattı. Bir baba olarak benim verdiğim cevap şu oldu: "evet kızım haklısın. Hiç farkında değilim, teşekkürler beni uyardığın için, hadi gel oyun oynayalım, ne dersin". İşte demokratik olmak derken tam da bundan bahsediyorum. Demokratik bir aile ortamında yetişen bireylerin, hayat boyu daha başarılı oldukları yapılan araştırma bulgularıyla desteklenmektedir. **Çocuklarına karşı güven verici, hoşgörülü, destekleyici**

davranışlar sergileyen demokratik ebeveynlerin, kendine güvenen, yaratıcı, uyumlu, sorumluluk sahibi, bağımsız kararlar alabilen, insanların güvendiği ve insanlara güvenebilen, sosyal anlamda yeterli, iş birliğine açık ve liderlik özelliğine sahip çocuklar yetiştirdiklerini bilin lütfen. Çocuğunuzun gelişimine tanıklık edin ve onu destekleyin 2016 yılında bir kız babası olduktan sonra nasıl iyi bir baba olurum, çocuğumun sağlıklı gelişimi için ona nasıl destek olabilirim sorusunun yanıtını bulmak için birçok okuma yaptım. **Samimiyetle söyleyebilirim ki bilmek ile uygulamak arasında çok fark olsa da bilmemize rağmen uygulama konusunda hatalar yaptığımız anlar olsa da çocuklarımızın gelişim sürecinde evlatlarımızın gelişimine tanıklık etmemizin ne kadar önemli olduğunu da bilin lütfen.** Kızım şu an 5 yaşında ve bir baba olarak iyi ki bu kitapları okumuşum ve iyi ki bu soruları kendime sormuşum diyebilirim. Birey olarak insanın kendini fark etmesi ile başlayan ve kendi iç sesi ile sohbet ederek kendini tanıması ile devam eden kendini bilme sürecinde, her >>

>> her gün kendimizin bilmediğimiz yönünü keşfettiğimiz gibi çocuklarımızı yetiştirirken de kendi çocuk halimiz ile onlarla sohbet etmenin, kendimize sorular sordüğümüz gibi çocuklarımızın da kendi benlikleri ile sohbet etmelerine başlamasına vesile olduğumuz o ilk gün, çocuklarımızın sağlıklı kişilik gelişiminde çok önemli adımlar atmalarını sağladığı diyebiliriz.

Çocuklarımızın size ihtiyacı var

Sevgili ebeveyn, çocukların anne olarak veya baba olarak size bu süreçte çok ihtiyacı var. Çocuklarımızın size ihtiyacı olduğunu daima hatırlayın.

Şunu da bilin ki çocuğunuz size sahip olduğu için çok şanslı. Çocuk için annesinin ve babasının yanında olduğunu bilmek son derece önemli. **Çocuğunuz için ben yanıdayım ve gelişiminin, başarılarının farkındayım demenin çocuğun sağlıklı gelişim süreci için ne kadar önemli olduğunu uzmanlar söylüyorlar.** Şöyle çocuğunuzun erken yaş dönemini bir hatırlayın lütfen.

“Baba bak çoraplarını kendim giyiyorum”. “Anne bak tuvaletimi kendim yaptım”. “Anne bak ellerimi kendim yıkadım”. “Baba asansör düğmesine ben basacağım”. “Baba ışığı ben açacağım, anne bak ışığı açtım”.

Bu cümleler karşısında siz, **“Gördüm evladım. Aferin sana. Ne kadar da büyümüşün”** sözü ile çocuğunuzun gelişimine ne kadar katkı sağladığınızı bir bilerseniz. Uzmanların çocuğun gelişimine tanıklık etme süreci adını verdikleri bu süreçte çocuğunuzun sizin şahitliğiniz altında güvenle gelişimine devam edebilmesi çok önemlidir.

Uzmanların çocuğun gelişimine tanıklık etme süreci adını verdikleri bu süreçte çocuğunuzun sizin şahitliğiniz altında güvenle gelişimine devam edebilmesi çok önemlidir. Ebeveyn tanıklığının ve ebeveyninden destek alan çocuğun yaptığı olumlu davranışın desteklenerek pekiştirilmesinin çocuğun kişilik gelişimi için ne kadar önemli olduğunu bilin lütfen. >>

Dijital rehber olun

Pandemi sürecinden önce Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından yayınlanan İnternetin Bilinçli ve Güvenli Kullanımı Saha Araştırması sonuçlarına göre, ebeveynler çocuklarının dijital ortamlarda ekran başında aşırı zaman geçirmesinden kaygı duyuyorlardı. **Pandemi sürecinde uzaktan eğitim amacıyla ile haftada 30-35 saat ekran karşısına oturan çocukların tablet ya da akıllı telefonlar üzerinden mobil oyunlar da oynadıklarını düşündüğümüzde,** çocukların uzun saatler boyunca ekran karşısında oturduğu, kısıtlamalar dolayısıyla dışarı çıkıp fiziksel aktivitelerde de bulunmadığını da dikkate alırsak ebeveynlerin kaygılarının kat kat arttığını söyleyebiliriz. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun 2017 ve 2018 yılları teknoloji kullanım istatistikleri, çocuklarımızın önce ekran bağımlılığı, sonra dijital oyun ve sosyal medya bağımlılığı tehlikesi ile karşı karşıya kaldıklarını göstermekte.

Peki uzaktan eğitim ile oluşan bu durum karşısında çocuklarımızın ekran karşısında geçirdiği süreyi nasıl kontrol etmeliyiz? Bu sorunun yanıtını bulmak amacıyla psikologlar ile yaptığım sohbetlerde aldığım yanıtlar doğrultusunda, çocukların 3 yaşına kadar ekran ile hiç tanışılmamaları gerektiğini; 3 yaşından zorunlu okul yaşı olan 6 yaşına kadar ise ebeveyn gözetiminde, içeriği kontrol edilecek şekilde günde 1 saat ekran karşısında kalmaları gerektiğini tavsiye ediyorum. **Okul çağında ise çocuk ile yapacağınız sözleşme gereklerine göre çocuğunuz yine sizin rehberliğiniz ve kontrolünüz altında ekran karşısına geçmelerine izin verebilirsiniz.** Ayrıca uzaktan eğitim alan çocuğunuz için ekran karşısında süre sınırı koyarken, çocuğunuzun uzaktan eğitim için bir günde ekran karşısında olması gereken süreyi hariç tutmaları gerektiğini tavsiye ediyorum. Çocuk okula başlamadan önce ekran karşısından uzak tutmak hala çocukların gelişimi için önemli ise de çocuk okula başladığı yaştan itibaren uzaktan eğitim ile ekranlı bir gün artık mümkün değil.

Dijital rehber olma sürecinde çocuklarımız için;

- Yeni teknolojik gelişmeleri birlikte öğrenip ve takip etmeniz,
- Çocuklarımız ile birlikte yeni teknolojik gelişmelerin getirdiği fırsatları ve tehlikeleri tartışarak değerlendirmeniz,
- Yeni bir teknolojik araç alındığında bu aracın kullanım kurallarını çocuklarımızla tartışarak belirlenmesini, bu

UZAKTAN EĞİTİM ALAN ÇOCUĞUZUZ İÇİN EKLAN KARŞISINDA SÜRE SINIRI KOYARKEN, ÇOCUĞUNUZUN UZAKTAN EĞİTİM İÇİN BİR GÜNDE EKLAN KARŞISINDA OLMASI GEREKEN SÜREYİ HARİÇ TUTMALARINI GEREKTİĞİNİ TAVSİYE EDİYORUM. ÇOCUK OKULA BAŞLAMADAN ÖNCE EKLAN KARŞISINDA UZAK TUTMAK HALA ÇOCUKLARIN GELİŞİMİ İÇİN ÖNEMLİ İSE DE ÇOCUK OKULA BAŞLADIĞI YAŞTAN İTİBAREN UZAKTAN EĞİTİM İLE EKANSIZ BİR GÜN ARTIK MÜMKÜN DEĞİL.

kurallara tüm aile bireylerinin uymasını sağlamanız.

- Yararlı uygulama, e-çerik, çevrimiçi siteleri araştırmanız, bu içerik ve uygulamaları çocuklarınızla paylaşmanız,
- Çocuklarımızın teknoloji kullanımında örnek olmanız,
- Ev içinde ortak teknoloji kullanım alanları oluşturmanız,
- Ekranlı alan ve zamanlar belirlemeniz,
- Çocuklarımızın alternatif fiziksel etkinlikler yaparak nitelikli zaman geçirmeniz,
- Çocuklarımızın çevrimiçi ortamda bir tehlikeye maruz kaldığında bunu sizinle rahatlıkla paylaşabilmesi için çocuklarımızla yakın ilişki kurmanız sizin görev ve sorumluluklarınız arasındadır.

Sizler bu süreçte, **“Peki hocam çocuğuma nasıl rehberlik edebilirim? Çocuğuma nasıl ebeveyn olabilirim? Çocuğum ile nasıl sağlıklı iletişim kurabiliriz? Demokratik ebeveyn**

nasil olabiliriz? Görev ve sorumluluklarımız ne? Dijital dünyada yaşıyoruz, ekran bağımlılığı ve siber zorbalık tehlikelerinden bahsettiniz, bu tehlikelere karşı çocuğuma nasıl dijital rehber olabiliriz? Çocuğuma nasıl rol model olabiliriz?” gibi sorular soruyor ve yanıtlamamı istediğinizi biliyorum. Bu soruların yanıtlarını bulmak adına okumalar ve araştırmalar yaptım. 4 sene süren araştırmalarımı **“Dijital Ebeveynlerin Başucu Kitabı: Dijital Kültürde Çocuk Yetiştirmek”** isimli kitapta derledim. Kitabım nisan ayında siz okurların ilgi ve beğenisine sunulacak. Naçizane, nisan ayında çıkacak olan **“Dijital Ebeveynlerin Başucu Kitabı: Dijital Kültürde Çocuk Yetiştirmek”** isimli kitabımın siz sevgili okurların okumasını tavsiye ediyorum.

Yusuf YILDIRIM, Öğretmen Yazar
<https://www.instagram.com/dijitalan-nebaba>
<https://www.youtube.com/akademionline>